མཐུན་སྒྲིལ་འབད་འཐབ་བྱས་ནས་མཛེས་སྡུག་ལྡན་པའི་འབྱུང་འགྱུར་མཉམ་དུ་གཏོད།

—— སྤྱི་ཁྱབ་ཧྲུའུ་ཅི་ཞི་ཅིན་ཕིང་གིས་ཀྲུང་དབྱང་གི་བོད་ཀྱི་ལས་དོན་སྐོར་གྱི་བཞུགས་མོལ་ཚོགས་འདུ་ཐེངས་བདུན་པའི་ཐོག་གནང་བའི་གསུང་བཤད་གལ་ཆེན་ལ་ཚུར་སྣང་ལན་ཆ་ཞུགས་ཆེན་བྱུང་བ།

སྤྱི་ཁྱབ་ཧྲུའུ་ཅི་ཞི་ཅིན་ཕིང་གིས་ཀྲུང་དབྱང་གི་བོད་ཀྱི་ལས་དོན་སྐོར་གྱི་བཞུགས་མོལ་ཚོགས་འདུ་ཐེངས་བདུན་པའི་ཐོག་གནང་བའི་གསུང་བཤད་གལ་ཆེན་ལ་ལས་བྱེད་པ་དང་མང་ཚོགས་ཁྲོད་ཚུར་སྣང་ལན་ཆ་ཞུགས་ཆེན་བྱུང་ཞིང་། ཚང་མས་སྤྱི་ཁྱབ་ཧྲུའུ་ཅིའི་གསུང་བཤད་གལ་ཆེན་ནི་དུས་རབས་གསར་པའི་བོད་ཀྱི་ལས་དོན་ལ་མཛུབ་ཁྲིད་བྱེད་པའི་རྩ་འཛིན་རང་བཞིན་གྱི་ཚད་ལྡན་ཡིག་ཆ་ཞིག་ཡིན་པ་དང་། དེས་སྔད་ཕྱིན་གྱི་ལས་དོན་ལ་རྩ་བའི་གཞི་འཛིན་ས་མཐོ་འདོན་གནང་བས། གསུང་བཤད་གལ་ཆེན་གྱི་དགོངས་དོན་ལག་བསྟར་དོན་འཁྱོལ་ནན་ཏན་བྱེད་པ་དང་དུས་བབ་གསར་པ་དང་ལས་འགན་གསར་པ་ཁོང་དུ་ཡང་དག་ཆུད་པར་བྱས་ཏེ། མཐུན་སྒྲིལ་འབད་འཐབ་བྱས་ནས་མཛེས་སྡུག་ལྡན་པའི་འབྱུང་འགྱུར་མཉམ་དུ་གཏོད་རྒྱུ་ཡིན་ཞེས་བཤད།

ཆབ་མདོ་གྲོང་ཁྱེར་ཚོད་ལྷའི་སློབ་ཆུང་ནི་1951ལོར་བཙུགས་ཤིང་། དེ་ནི་ཀྲུང་གོ་གུང་ཁྲན་ཏང་གིས་བོད་དུ་བཙུགས་པའི་རིང་རབས་ཀྱི་སློབ་གྲྭ་དང་པོ་དེ་རེད། སློབ་སྤྱི་ལི་ཏུང་ཏུའེ་ཡིས་འདི་ལོ་ནི་ཆབ་མདོར་བཅིངས་འགྲོལ་བཏང་ནས་ལོ་70འཁོར་བའི་ལོ་ཞིག་ཡིན་པ་དང་སང་ལོ་ནི་སློབ་གྲྭ་བཙུགས་ནས་ལོ་70འཁོར་བའི་ལོ་ཞིག་རེད། སློབ་གྲྭས་སྤྱི་ཁྱབ་ཧྲུའུ་ཅི་ཞི་ཅིན་ཕིང་གི་གསུང་བཤད་གལ་ཆེན་གྱི་དགོངས་དོན་དོན་འཁྱོལ་ཡག་པོ་བྱས་ནས་གསར་བརྗེའི་འགྲེམས་སྟོན་ཁང་དང་། འཛིན་གྲྭའི་རུ་ཁག་གི་ཚོགས་འདུ། གཏམ་རྒྱུད་བཤད་པ་སོགས་བྱེད་སྒོ་རབ་དང་རིམ་པ་སྤེལ་ནས་རྒྱལ་གཅེས་རིང་ལུགས་ཀྱི་སྙིང་སྟོབས་སློབ་གྲྭའི་སློབ་གསོའི་བརྒྱུད་རིམ་ཡོངས་ལ་ཁྱབ་པར་བྱས་ནས་ང་ཡི་ཀྲུང་ཧྭ་ལ་དགའ་བའི་ས་བོན་ལོ་ཆུང་བྱིས་པ་ཚང་མའི་སེམས་ནང་འདེབས་རྒྱུ་ཡིན་ཞེས་བཤད།

རྒྱལ་ཁབ་སྐྱོང་བར་ངེས་པར་དུ་མཐའ་འཚམས་སྐྱོང་དགོས་པ་དང་མཐའ་འཚམས་སྐྱོང་བར་རྩོད་ལ་བོད་བརྟན་ལྷིང་ཡོང་བ་བྱེད་དགོས།

"སྤྱི་ཁྱབ་ཧྲུའུ་ཅི་ཞི་ཅིན་ཕིང་གིས་ཐོག་མཐའ་བར་གསུམ་དུ་བོད་ཀྱི་བརྟན་ལྷིང་དང་མི་རིགས་མཐུན་སྒྲིལ་ཐུགས་ལ་བཅངས་ནས་ང་ཚོའི་ལས་དོན་ལ་དེ་བས་མཐོ་བའི་བླང་བྱ་དང་དེ་བས་ཞིབ་ཚགས་ཀྱི་ལས་འགན་བཏོན་གནང་ཡོད"བོད་ལྗོངས་མངའ་རིས་ས་ཁུལ་འཐབ་ཕྱོགས་གཅིག་གྱུར་པུའི་རྒྱུན་ལས་པུའུ་ཀྲང་གཞོན་པ་འཇམ་དབྱངས་ཚེ་རིང་གིས་མངའ་རིས་འདི་ཉིད་མེས་རྒྱལ་གྱི་ལྷོ་ནུབ་མཐའ་མཚམས་སུ་གནས་ཡོད། ཁ་ཕྱལ་ལ་ངོ་རྒོལ་བྱེད་པའི་འཐབ་རྩོད་ཀྱི་རྟོག་འཛིང་ཆེ་བའི་དུས་བབ་ཀྱི་མདུན་དུ་དུས་རབས་གསར་པའི་ཐང་གི་བོད་སྐྱོང་མཛད་ཇུས་ཕྱོགས་ཡོངས་ནས་ལག་བསྟར་བྱས་ཏེ། མེས་རྒྱལ་གཅིག་གྱུར་སྲུང་སྐྱོང་དང་མི་རིགས་མཐུན་སྒྲིལ་ལ་ཞུགས་སྟོན་རྒྱག་རྒྱུ་དེ་དམིགས་ས་དང་ཞུགས་རྒྱག་སར་བརྩིས་ནས་མངའ་རིས་ཁུལ་གྱི་ཡུན་རིང་བདེ་འཁོད་ལ་སྐུལ་འདེད་གཏོང་རྒྱུ་ཡིན་ཞེས་བཤད།

བོད་ཀྱི་ལས་དོན་ཁག་ཡག་པོ་སྒྲུབ་པའི་འགག་རྩ་ནི་ཏང་དང་། མི། ཏང་ཡོན་ལས་བྱེད་པ་བཅས་ལ་ཐུག་ཡོད།

མཚོ་གཉིས་རྫོང་ཞུང་གི་ཧྲུའུ་ཅི་དབྱང་ཤུན་ཧྲེང་གིས་སྤྱི་ཁྱབ་ཧྲུའུ་ཅི་ཞི་ཅིན་ཕིང་གི་གསུང་བཤད་ནང་བོད་ཀྱི་ལས་བྱེད་པ་དང་ལས་བཟོ་ཚོར་ཐུགས་ཁུར་ཆ་ཚང་ཆེན་པོ་གནང་ཡོད་པས། ང་ཚོས་མངགས་བཅོལ་ཆུད་ཟོས་སུ་མི་གཏོང་བར། ལས་དོན་ཁྲོད་གསོ་རླུང་དཀོན་ཡང་སྙིང་སྟོབས་མི་ཉམས་པ་དང་། དཀའ་ཚེགས་ཆེ་ཡང་དཀའ་སྡུག་ལ་མི་སྐྲག་པ། ས་བབ་མཐོ་སར་གོ་རྟོགས་དེ་བས་མཐོ་བོ་ཡོང་བ་བཅས་བྱས་ཏེ། "སྡུག་བསྲན་ཁྱད་པར་ཐེག་པ་དང་། དམག་འཐབ་ཁྱད་པར་འཛོན་པ། བཟོད་བསྲན་ཁྱད་པར་ཐུབ་པ། མཐུན་སྒྲིལ་ཁྱད་པར་ཐུབ་པ། ལེགས་སྐྱེས་ཁྱད་པར་འབུལ་བ"བཅས་ཀྱི"བོད་སྐྱོང་པ་རྣམ་གྲས་ཀྱི་སྙིང་སྟོབས"ལ་དུས་རབས་ཀྱི་ནང་དོན་གསར་པ་མངོན་པ་བྱ་རྒྱུ་ཡིན་ཞེས་བཤད།

མཐུན་སྒྲིལ་དང་། འབྱོར་ཕྱུག ཤེས་དཔལ། ཞི་མཐུན། མཛེས་སྡུག་བཅས་ལྡན་པའི་སྤྱི་ཚོགས་རིང་ལུགས་ཀྱི་རིང་རབས་ཅན་གྱི་བོད་ལྗོངས་གསར་པ་འཛུགས་སྐྲུན་བྱེད་པར་བོད་འབྲེལ་ལས་དོན་གྱི་གཙོ་གནད་ཞིང་ཆེན་དང་ལག་གཏད་སྦྲེལ་ནས་མདུན་སྐྱོད་དང་མཐུན་སྒྱུར་གཞོགས་འདེགས་བྱ་རྒྱུ་དང་ཁ་འབྲལ་ཐབས་མེད།

ཡུན་ནན་ནི་བོད་འབྲེལ་ལས་དོན་གྱི་གཙོ་གནད་ཞིང་ཆེན་གྱི་གྲས་ཤིག་ཡིན། བདེ་ཆེན་བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་ཡི་བདེ་ཆེན་རྫོང་ནི་ཡུན་ནན་ནས་བོད་དུ་བསྐྱོད་པའི་བྱང་སྒོ་ཆེན་མོ་དེ་རེད། བདེ་ཆེན་རྫོང་གི་རྫོང་དཔོན་སྐལ་བཟང་རྣམ་རྒྱལ་གྱིས་སྤྱི་ཁྱབ་ཧྲུའུ་ཅི་ཞི་ཅིན་ཕིང་གི་གསུང་བཤད་གལ་ཆེན་གྱིས་ང་ཚོའི་ལས་དོན་ལ་ཁ་ཕྱོགས་གསལ་སྟོན་གནང་ཡོད། ང་ཚོས་བོད་ལྗོངས་དང་ས་སྦྲེལ་གྱི་ཀྲོའུ་དང་རྫོང་གི་མཉམ་བསྒྲུབ་མཉམ་གཏོད་ལས་དོན་ལ་ཐོར་བས་ཞུགས་སྟོན་བརྒྱབ་ནས་དམངས་འཚོ་ཟམ་མི་ཆད་པར་འཕེལ་ཞིང་དང་ལེགས་སུ་བཏང་སྟེ་ཤུགས་ཤུ་ཡོད་རྒྱུས་དུས་བདེ་དང་ཞི་མཐུན་གྱི་སྤྱི་ཚོགས་ཁོར་ཡུག་ཅིག་གཏོད་རྒྱུ་ཡིན་ཞེས་བཤད།

ཕྱོགས་ཡོངས་ནས་འགྲོ་འབྱེད་སྤྱི་ཚོགས་བསྐྲུན་པར་མི་རིགས་གཅིག་ཀྱང་ལུས་མི་རུང་། དབུལ་སྐྱོར་གྱི་གྲུབ་འབྲས་བརྟན་དུ་བཏང་ནས་མང་ཚོགས་ཚོ་མཛེས་སྡུག་ལྡན་པའི་འཚོ་བ་སྐྱིད་ཐུབ་པ་བྱ་རྒྱུ་དེ་བོད་འབྲེལ་ལས་དོན་གྱི་སྒྲུབ་ཚད་དང་ཕན་འབྲས་དང་འབྲེལ་བ་དམ་ཟབ་ཡོད།

"སྤྱི་ཁྱབ་ཧྲུའུ་ཅི་ཞི་ཅིན་ཕིང་གིས་དབུལ་སྒྲོལ་གྱི་གྲུབ་འབྲས་སྲ་བརྟན་དུ་གཏོང་བའི་ཐད་ནས་ཤུགས་ཤུ་ཕྱུར་བས་ཆེ་བ་འདོན་པ་དང་། ཐབས་ཤེས་དེ་བས་མང་བ་འདོན་པ། རྗེས་མཐུད་རོགས་སྐྱོར་དང་རྒྱབ་སྐྱོར་དེ་བས་མང་བ་བྱེད་པ་བཅས་བྱེད་དགོས་པ་དང་། གྲོང་གསེབ་དར་རྒྱས་དང་འབྲེལ་མཐུད་ཇུས་ལྡན་བྱེད་དགོས་ཞེས་ནན་བཤད་གནང་ཡོད། དེ་ནི་གྲོང་ཚོའི་གོམ་སྟབས་རྗེས་མའི་འབད་འཐབ་ཀྱི་ཁ་ཕྱོགས་ཡིན"ཞེས་སི་ཁྲིན་ཞིང་ཆེན་དཀར་མཛེས་བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ཀྲོའུ་གསེར་རྟ་རྫོང་རོགས་ཟ་སྟོད་གྲོང་ཚོའི"90ནང་སྐྱེས་ཀྱི"གྲོང་སྡོད་ཧྲུའུ་ཅི་དང་པོ་བཀྲ་ཤིས་དོན་གྲུབ་ཀྱིས་བཤད་པ་དང་། ཁོང་གིས་ང་ཚོའི་གྲོང་ཚོར་ཉམས་འགྱུར་ལྡན་པའི་སྐོར་གནས་ཡོད་ལ། ཚགས་ཤ་དང་ཕྱུར་བ་སོགས་ཟས་རིགས་སྣ་ཚོགས་ཡོད། ད་དུང་ཉེ་འགྲམ་དུ་མཛེས་སྡུག་ལྡན་པའི་འདམ་ར་ཡང་ཡོད། ང་ཚོས་ཁྱད་ལྡན་གྱི་ལེགས་ཆ་འདོན་སྤེལ་ཡག་པོ་བྱས་ནས་ཡུལ་སྐོར་གྱི་གྲོང་ཚོ་གསར་པ་བཏོད་དེ་གྲོང་མི་ཚོའི་འཚོ་བ་དེ་བས་བདེ་སྐྱིད་ལྡན་པ་བྱ་རྒྱུ་ཡིན་ཞེས་བཤད།

རི་སྐྱེས་སྔོག་ཆགས་དང་རྩི་ཤིང་། རི་ཀླུང་བཅས་སྲུང་སྐྱོང་ཡག་པོ་བྱས་ཏེ། དེ་བས་མཛེས་སྡུག་ལྡན་པའི་མཚོ་བོད་ས་མཐོ་སྐྲུན་དགོས།

སྤྱི་ཁྱབ་ཧྲུའུ་ཅི་ཞི་ཅིན་ཕིང་གིས་མཚོ་བོད་ས་མཐོའི་སྐྱེ་ཁམས་སྲུང་སྐྱོང་ཡག་པོ་བྱེད་པ་ནི་ཀྲུང་ཧྭ་མི་རིགས་ཀྱི་འཚོ་གནས་དང་འཕེལ་རྒྱས་ལ་ཕུལ་བའི་ལེགས་སྐྱེས་ཆེ་ཤོས་དེ་རེད་ཅེས་བསྟན་གནང་ཡོད།

མཚོ་སྔོན་ཞིང་ཆེན་རྨ་ལྷོ་བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ཀྲོའུ་རྨ་ལྷོ་སོག་རིགས་རང་སྐྱོང་རྫོང་རྩ་ཐང་ཕྱོགས་བསྡུས་ཆེད་ལས་རུ་ཁག་གི་རུ་དཔོན་གཞོན་པ་མཁའ་འགྲོ་ཚེ་རིང་གིས་སྤྱོད་ཚོར་ཟབ་མོས"ས་མཐོའི་དབུས་སུ་གནས་པའི་གཙང་གསུམ་ཆུ་འགོ་ནི་རང་རྒྱལ་གྱི་སྐྱེ་ཁམས་བདེ་འཇགས་སྲུང་ཡོལ་གལ་ཆེན་ཞིག་རེད། ཆུ་འགོ་སྲུང་མཁན་ཞིག་གི་ངོས་ནས་གནས་དེའི་སྔ་རྗེ་ཞིང་ཚུན་ཆད་སྲུང་སྐྱོང་ཡག་པོ་བྱེད་པའི་དོན་སྙིང་ནི་སྔོན་བཅུད་སླར་གསོའི་གོམ་སྟབས་མགྱོགས་སུ་གཏོང་བ་ཙམ་མ་ཡིན་པར་འབྲོག་པའི་ཁྱིམ་གཞིས་ཀྱི་འདུ་ཤེས་དེ་བས་ཟབ་ཏུ་གཏོང་རྒྱུ་དང་། མི་སེར་ཚོའི་མཐུན་སྒྲིལ་འབད་འཐབ་ཀྱི་སྟོབས་ཤུགས་དེ་བས་གཅིག་སྒྲིལ་ཡོང་ཆེད་རེད"ཅེས་བཤད།

(ཤིན་ཧྭ་གསར་འགྱུར་ཁང་པེ་ཅིན་ནས་ཟླ་8ཚེས་30ཉིན་འཛོར་བའི་གློག་འཕྲིན)

དཔྱིད་དཔལ་རབ་ཏུ་བཞད། མེ་ཏོག་སྣ་བརྒྱ་མཛེས།

—— རང་སྐྱོང་ལྗོངས་དབུ་བརྙེས་ནས་ལོ་55ཡི་རིང་གི་རང་ལྗོངས་ཀྱི་རིག་གནས་བྱ་གཞག་འཕེལ་རྒྱས་སྐོར་གྱི་སྒྲིལ་གླེང་།

རང་སྐྱོང་ལྗོངས་དབུ་བརྙེས་ནས་ལོ་55ཡི་རིང་དང་ལྷག་པར་དུ་ཏང་གི་ཚོགས་ཆེན་བཅོ་བརྒྱད་པ་འཚོགས་ཚུན། རང་ལྗོངས་ཀྱིས་བོད་ཀྱི་ཕུལ་བྱུང་སྲོལ་རྒྱུན་རིག་གནས་སྲུང་སྐྱོང་དང་དར་སྤེལ་ཞུགས་ཆེན་བཏང་བ་དང་། སྤྱི་ཚོགས་རིང་ལུགས་ཀྱི་སྟོན་ཐོན་རིག་གནས་གོང་འཕེལ་ཞུགས་ཆེན་བཏང་བས། བོད་ཀྱི་རིག་གནས་བྱ་གཞག་ལ་འཕེལ་རྒྱས་ཆེན་པོ་དང་དར་རྒྱས་ཆེན་པོ་བྱུང་ནས། ལྗོངས་ཡོངས་ཀྱི་མི་རིགས་ཁག་གི་མི་དམངས་ཀྱིས་ཕྱུར་བས་ལྡན་སུམ་ཚོགས་པའི་རིག་གནས་འཚོ་བ་ལོངས་སྤྱོད་ཐུབ་ཅིང་། སྙིང་སྣང་དང་ཐོབ་སྣང་ཕྱུར་བས་ཆེ་རུ་ཕྱིན་ཡོད།

རིག་གནས་ཐོན་ལས་གཉེར་བས་མི་སེར་ཕྱུག་པོ་ཆགས་པ།

འདི་ལོའི་ཟླ་6ཚེས་1ཉིན་དངོས་ལྗོངས་གླིས་གར་ཆེ་གྲས《ཝུན་ཤིང་ཀོང་ཇོ》ཚེ་མཆོག་གླིང་བོད་ལྗོངས་རིག་གནས་ཡུལ་སྐོར་གསར་གཏོད་གླིང་དུ་རེས་སྐོར་གསར་པའི་འཁྲབ་སྟོན་བྱེད་འགོ་ཚུགས་པ་རེད། དངོས་ལྗོངས་གླིས་གར《ཝུན་ཤིང་ཀོང་ཇོ》ཡིས་བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་རིག་གནས་ནང་དོན་དུ་བྱས་ཏེ། རྒྱ་བཟའ་ཀོང་ཇོ་བོད་དུ་ཕེབས་པ་བརྗོད་དོན་གཙོ་བོར་བྱས་པ་དང་རྒྱ་བོད་མི་རིགས་ཀྱི་རིག་གནས་དང་། དཔལ་འབྱོར། སྤྱི་ཚོགས་བཅས་ཕན་ཚུན་སྤྱེལ་རེས་ལ་སྐུལ་འདེད་གཏོང་བའི་གཏམ་རྒྱུད་གཙོ་རྐང་དུ་བྱས་ཏེ། རྒྱ་བོད་ལོ་རྒྱུས་རིག་གནས་དང་། མི་རིགས་གོམས་སྲོལ། རང་བྱུང་མཛེས་ལྗོངས་བཅས་མངོན་པར་བྱས་ཡོད། 2013ལོར་འཁྲབ་སྟོན་བྱེད་འགོ་ཚུགས་ཚུན་རིམ་རྩིས་བྱས་ན་འཁྲབ་སྟོན་ཐེངས་1200ལྷག་ཙམ་བྱས་པ་དང་འཁྲབ་སྟོན་པ་800ལྷག་ཙམ་ཡོད་པ་ལས། 95%ཡན་ནི་ས་གནས་དེ་གའི་བོད་རིགས་མང་ཚོགས་རེད།

ལོ་28ལ་སླེབས་པའི་ལྷག་པ་ཚེ་རིང་ནི་ལོ་བདུན་བསྟུད་མར་འཁྲབ་སྟོན་བྱེད་མཁན་འཁྲབ་སྟོན་པ་རྙིང་པ་ཞིག་ཡིན་པ་དང་། གླིས་གར་ནང་མི་སྣ་མི་འདྲ་བ་7འཁྲབ་ཀྱི་ཡོད། "གླིས་གར་ཁང་དུ་འཁྲབ་སྟོན་བྱེད་སྐབས་ང་ལ་ཟླ་རེར་ཡོང་འབབ་སྒོར་6000ཙམ་རག་གི་འདུག ང་རང་གིས་ཁྱིམ་ཀ་ཉར་བ་དང་། ཁྱིམ་ཀ་ཁྱིམ་དུ་བསྐྱུར་ནས་གཅུང་པོ་དང་གཅུང་མོར་སློབ་ཡོན་བྱེད་ཀྱི་ཡོད"

《ཝུན་ཤིང་ཀོང་ཇོའི》རྣམ་གྲངས་ནི་རང་ལྗོངས་ཀྱི་རིག་གནས་ཐོན་ལས་འཕེལ་རྒྱས་ཀྱི་བསྡུས་རིས་ཤིག་རེད། རང་སྐྱོང་ལྗོངས་དབུ་བརྙེས་ནས་ལོ་55ཡི་རིང་། རིག་གནས་ཐོན་ལས་ཀྱི་འཁྲབ་སྟོན་རྣམ་གྲངས་ཁག་གཅིག་ལ་སྤྱི་ཚོགས་དང་དཔལ་འབྱོར་གྱི་ཕན་འབྲས་གཉིས་ཀ་ཐོབ་ནས་བོད་ཀྱི་རིག་གནས་ཡུལ་སྐོར་གྱི་མཛེས་སྡུག་ལྡན་པའི་མིང་བྱང་ཞིག་ཏུ་གྱུར་ཡོད།

རང་སྐྱོང་ལྗོངས་རིག་གནས་ཐིང་ཐོན་ལས་འཕེལ་རྒྱས་དང་ཐོན་ཁུངས་གསར་སྤེལ་ཁྲུའུ་ཀྲང་ནོར་བུ་ཚེ་རིང་གིས་ངོ་སྤྲོད་བྱས་པར་གཞིགས་ན། བོད་དུ་རིག་གནས་ཐོན་ལས་དཔེ་སྟོན་གླིང་ཁུལ(རྟེན་གཞི)རིམ་བཞིའི་མིང་གཞུང་མ་ལག་ཆགས་ཤིང་། དེའི་ནང་རྒྱལ་ཁབ་རིམ་པའི་ཁེ་ལས་3དང་། རང་སྐྱོང་ལྗོངས་རིམ་པའི་ཁེ་ལས་70 གྲོང་ཁྱེར་རིམ་པའི་ཁེ་ལས་89 རྫོང་(ཆུས)རིམ་པའི་ཁེ་ལས་72བཅས་ཡོད། ཁྱབ་ཁོངས་སུ་རིག་གནས་ཡུལ་སྐོར་ལས་རིགས་དང་། འཁྲབ་སྟོན་རོལ་རྩེད་ལས་རིགས། མི་རིགས་ལག་ཤེས་བཟོ་ལས་སོགས་ཚུད་ཡོད།

རྩ་བ་བརྟན་སྲུང་དང་དྲང་སྲུང་གསར་གཏོད་ཀྱིས་ཕུལ་བྱུང་གི་སྲོལ་རྒྱུན་རིག་གནས་གསོན་ཉམས་དོད་དུ་བཏང་བ།

2019ལོའི་ཟླ་6ཚེས་8ཉིན། "རིག་གནས་དང་རང་བྱུང་ཤུལ་བཞག་ཉིན་མོའི"ཉིན་དེར་རྣམ་པ་གསར་རྐྱང་གི་ལྷ་མོའི་འཁྲབ་སྟོན་ཞིག་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ལྷ་མོ་ཚོགས་པར་འཁྲབ་པ་རེད། གཞིས་རྩེ་དང་། སྟོད་ཁ། ལྷ་ས་སོགས་འབབ་དཀར་སྟོན་གཞུང་གི་སྒྱུ་རྩལ་ཚོགས་པ་དང་དེ་བཞིན་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ལྷ་མོ་ཚོགས་པས་འཁྲབ་གཞུང་མང་པོ་འཁྲབ་སྟོན་བྱས་ཤིང་། དེའི་ནང་ཉེ་བའི་ལོ་བཅུའི་རིང་གི་ལྷ་མོའི་འཕེལ་རྒྱས་དང་དུས་མཚམས་རང་བཞིན་གྱི་གྲུབ་འབྲས་གཅིག་སྡུད་མངོན་ཡོད།

2009ལོར་ལྷ་མོ་མཉམ་འབྲེལ་རྒྱལ་ཚོགས་སློབ་གསོ་ཚན་རིག་རིག་གནས་རྩ་འཛུགས་ཀྱི་མངོན་མིན་རིག་གནས་ཤུལ་བཞག་གི་མཚོན་བྱེད་བརྗམས་ཆོས་ཀྱི་མིང་གཞུང་དུ་དངོས་སུ་བཙུགས་པ་རེད། ལོ་ངོ་བཅུ་ལྷག་ཙམ་གྱི་རིང་། རང་ལྗོངས་ཀྱི་ལྷ་མོའི་རྒྱུན་འཛིན་དང་། སྲུང་སྐྱོང་། འཕེལ་རྒྱས། གསར་གཏོད་བཅས་ལ་བྱ་འཕུར་བ་ལྟར་གོང་འཕེལ་སོང་བ་དང་། ལྗོངས་ཡོངས་ཀྱི་ལྷ་མོ་ཚོགས་པ་ཡང་དེ་སྔའི་གྲངས་50ཙམ་ནས་མིག་སྔའི་དམངས་ཁྲོད་ལྷ་མོ་རུ་ཁག་153བར་འཕེལ་རྒྱས་ཕྱིན་པ་དང་། ལས་མི་3000ཙམ་ཡོད། རྒྱལ་ཁབ་དང་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ཀྱིས་རིམ་རྩིས་བྱས་ན་མ་དངུལ་སྒོར་ཁྲི་5000ཙམ་བཏང་ནས་དམངས་ཁྲོད་ལྷ་མོ་སྲུང་སྐྱོང་དང་རྒྱུན་འཛིན་ཐད་སྤྱད་པ་དང་། མ་དངུལ་སྒོར་ཁྲི་2400བཏང་ནས་སྲུང་སྐྱོང་བོད་སྤྱོད་ཀྱི་ཐིག་བཀོད་འཛུགས་སྐྲུན་ཐད་སྤྱད་ཡོད་པ་རེད།

རང་སྐྱོང་ལྗོངས་དབུ་བརྙེས་ནས་ལོ་55ཡི་རིང་དང་ལྷག་པར་དུ་ཏང་གི་ཚོགས་ཆེན་བཅོ་བརྒྱད་པ་འཚོགས་ཚུན། རང་ལྗོངས་ཀྱིས་བོད་ཀྱི་ཕུལ་བྱུང་སྲོལ་རྒྱུན་རིག་གནས་ནུས་ཤུགས་ཡོད་རྒྱུས་སྲུང་སྐྱོང་དང་དར་སྤེལ་བཏང་སྟེ།《ཀྲུང་གོའི་གླིས་གར་གྱི་ལོ་རྒྱུས། བོད་ལྗོངས་ཀྱི་བམ་པོ》དང་།《ཀྲུང་གོའི་དམངས་ཁྲོད་གླུ་གཞས་ཕྱོགས་བསྒྲིགས། བོད་ལྗོངས་ཀྱི་བམ་པོ》《ཀྲུང་གོའི་གྲངས་ཉུང་མི་རིགས་ཀྱི་གནའ་གཞུང་གི་དཀར་ཆག་གནད་བསྡུས། མོན་པ་རིགས་དང་ལྷོ་པ་རིགས་ཀྱི་བམ་པོ》བཅས་ལེགས་སྒྲིག་དཔེ་སྐྲུན་ཟིན་གྲབས་ཡོད་པ་དང་། རྒྱལ་ཁབ་ཀྱིས་སྤྱི་རྗེས་སུ་མ་དངུལ་སྒོར་དུང་ཕྱུར་50ལྷག་ཙམ་བཏང་ནས་བོད་ཀྱི་རྒྱལ་ཡོངས་ཀྱི་གཙོ་གནད་རིག་དངོས་ཚན་པ་55དང་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ཀྱི་རིག་དངོས་སྲུང་སྐྱོབ་ཚན་པ་616སྲུང་སྐྱོང་དང་འཛུགས་སྐྲུན་བྱས་པ། བོད་རིགས་དང་གྲངས་ཉུང་མི་རིགས་གཞན་དག་གི་བོད་ཀྱི་ལོ་གསར་དང་། འོང་སྐོར། ཞོ་སྟོན། ཁུར་བན་སོགས་སྲོལ་རྒྱུན་གྱི་དུས་ཆེན་དང་རྟེན་འབྲེལ་བྱེད་སྒོ་དང་དེ་བཞིན་སྲོལ་རྒྱུན་གྱི་ཆོས་ལུགས་བྱེད་སྒོ་སོར་འཇོག་དང་རྒྱུན་འཛིན་ཐུབ་ནས་ཕུལ་བྱུང་གི་སྲོལ་རྒྱུན་རིག་གནས་དུས་རབས་གསར་པར་རྒྱུན་ཆད་མེད་པར་སྐྱེ་སྟོབས་གསར་པ་རྒྱས་བཞིན་ཡོད།

རིག་གནས་དམངས་ཕན་གྱིས་ཤེས་དཔལ་གྱི་དར་སྲོལ་གསར་པ་བཏོད་པ།

ཉིང་ཁྲི་གྲོང་ཁྱེར་སྨན་རི་ཤང་དུ་གནས་པའི་སད་སྒོ་ར་གྲོང་ཚོ་ནི་ཉེ་རིང་གང་སར་སྐད་གྲགས་ཆེ་བའི་འགྱུར་འབྱེད་ངེས་ཅན་གྲོང་ཚོ་ཞིག་རེད། 2013ལོ་ནས་2015ལོ་བར་གྲོང་ཚོས་རྣམ་གྲངས་རེ་ཞུ་ཞུ་ཐག་བྱས་ནས་བོད་བྱ་གསོ་ཚོགས་མཉམ་ལས་ཁང་དང་། ལུག་ར། ཉིང་ཁྲི་གྲོང་ཁྱེར་ཞིང་སྤེལ་དཔལ་སྐྱོར་སྟར་ཁ་འདེབས་འཛུགས། ཀུ་ཤུ་འདེབས་འཛུགས་སོགས་ཀྱི་འཛུགས་སྐྲུན་རྣམ་གྲངས་བརྒྱད་གྲོང་མི་ཚོའི་དངུལ་ཁུག་རིམ་བཞིན་སྦོམ་ཏིག་ཏིག་ཏུ་ཕྱིན་ཡོད་པ་རེད།

རང་ལྗོངས་ཀྱིས་ཐོག་མཐའ་བར་གསུམ་དུ་རིག་གནས་ལ་བརྟེན་ནས་མི་གསར་གསོ་སྐྱོང་དང་སྲོལ་གསར་གཏོད་པ་གལ་ཆེའི་གནས་བབ་ཏུ་བཞག་པ་དང་། ལྗོངས་ཡོངས་ཀྱི་གཞི་རྩའི་སྤྱི་པའི་རིག་གནས་ཞབས་ཞུ་ཚད་ལྡན་ཅན་འཛུགས་སྐྲུན་ལ་སྐུལ་འདེད་ཏན་ཏིག་བཏང་བ། རིག་གནས་ཐོན་ཁུངས་བསྡུ་སྒྲིལ་ནུས་ལྡན་ཅན་བྱས་པ་བཅས་བརྒྱུད། སྤྱི་པའི་རིག་གནས་ཐོན་ཁུངས་གཞི་རིམ་དུ་ཕྱོགས་སྒྲིག་སྐྱེལ་འདྲེན་གཏོང་ཤུགས་ཆེ་རུ་བཏང་ཡོད། 2019ལོ་ཁོ་ནར་རང་ལྗོངས་ཀྱིས་ཀྲུང་དབྱང་གིས་ས་གནས་ཀྱི་སྤྱི་པའི་རིག་གནས་ཞབས་ཞུའི་མ་ལག་འཛུགས་སྐྲུན་ལ་བཏང་བའི་ཁ་གསབ་མ་དངུལ་སྒོར་དུང་ཕྱུར་1.19དོན་འཁྱོལ་བྱས་ཡོད་པ་རེད།

རང་སྐྱོང་ལྗོངས་རིག་གནས་ཐིང་སྤྱི་པའི་རིག་གནས་ཟུར་ཁྲུའུ་ཀྲང་མིག་དམར་གྱིས་ངོ་སྤྲོད་བྱས་པར་གཞིགས་ན། 2019ལོ་ནས་བཟུང་རང་ལྗོངས་ཀྱིས་རིམ་ཁག་སྤྱི་པའི་རིག་གནས་བྱེད་སྒོ་སྤེལ་ཡུལ་རིན་མེད་དང་སྒོ་མོ་འབྱེད་པར་སྤྱོད་པའི་མ་དངུལ་སྒོར་ཁྲི་5656དོན་འཁྱོལ་བྱས་ཡོད། བྱེད་སྒོ་སྤེལ་ཐེངས་ཁྲི་2ལྷག་ཙམ་ཟིན་ནས་མང་ཚོགས་མི་ཐེངས་ཁྲི་200ཙམ་ལ་ཕན་པ་ཐོབ་པ་རེད།

མིག་སྔར་རང་ལྗོངས་སུ་ཆུས་དང་། གྲོང་ཁྱེར། རྫོང་། ཤང་བཅས་རིམ་པ་བཞིའི་སྤྱི་པའི་རིག་གནས་ཐིག་བཀོད་དྲ་བ་བསྐྲུན་ཟིན་པ་དང་། ས་གནས་དང་གྲོང་ཁྱེར་ཁག་ཏུ་དཔེ་མཛོད་ཁང་དང་། མང་ཚོགས་སྒྱུ་རྩལ་ཁང་། དངོས་མཚན་བཤམས་སྟོན་ཁང་བཅས་ཡོད་པ་དང་། རྫོང་ཚང་མར་ཕྱོགས་བསྡུས་རིག་གནས་ཁང་ཡོད་པ། ཤང་ཚང་མར་ཕྱོགས་བསྡུས་རིག་གནས་ས་ཚིགས་ཡོད་པ། རྫོང་(ཆུས)གི་སྒྱུ་རྩལ་ཚོགས་པ་53%ལ་ནང་སྒྲིག་ཁྱིམ་ས་ཡོད་པ་དང་། རྫོང་(ཆུས)གི་སྒྱུ་རྩལ་ཚོགས་པ་76དང་ལས་ཞོར་རིག་རྩལ་འཁྲབ་སྟོན་རུ་ཁག་2400ལྷག་ཙམ་འཛུགས་རོགས་བྱས་པ་རེད། ལྗོངས་དང་། གྲོང་ཁྱེར། རྫོང་བཅས་རིམ་པ་གསུམ་གྱི་རིག་རྩལ་ཚོགས་པས་ལོ་ལྟར་གཞི་རིམ་དུ་འཚམས་འདྲིའི་འཁྲབ་སྟོན་ཐེངས་8000ལྷག་ཙམ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པ་རེད།

དཔྱིད་དཔལ་རབ་ཏུ་བཞད། མེ་ཏོག་སྣ་བརྒྱ་མཛེས། ལོ་55ཡི་རིང་དཀའ་སྤྱད་འབད་བརྩོན་བརྒྱུད་ད་ཆ་བོད་ཀྱི་ཕུལ་བྱུང་སྲོལ་རྒྱུན་རིག་གནས་ཀྱི་རྒྱུན་སྐྱོང་བ་དང་། སྤྱི་ཚོགས་རིང་ལུགས་ཀྱི་སྟོན་ཐོན་རིག་གནས་འཛུགས་སྐྲུན་ཚོ་ཚོ་ཝུར་ཝུར་ངང་སྤེལ་བ། རིག་གནས་ཀྱིས་དམངས་སེམས་གསོ་བ་དང་དར་སྲོལ་གསར་པ་གསོ་སྐྱོང་བྱེད་པའི་ནུས་པ་གང་ལེགས་མཚོན་བཞིན་ཡོད་ལ། ལྗོངས་ཡོངས་ཀྱི་མི་རིགས་ཁག་གི་མི་དམངས་ཀྱིས་མཐུན་སྒྲིལ་སེམས་གཅིག་གིས་ཀྲུང་ཧྭ་མི་རིགས་བསྐྱར་དར་ཆེན་པོའི་ཀྲུང་གོའི་རྨི་ལམ་མངོན་འགྱུར་ཡོང་ཆེད་འབད་འཐབ་སྙོམ་མེད་བྱེད་བཞིན་ཡོད་པ་རེད།

(བདེ་དབང་དང་ཚེ་ཁོངས་སྒྲུར་ཞུས་བྱས)

རྒྱལ་སྲིད་སྤྱི་ཁྱབ་ཁང་དབུལ་སྐྱོར་གསར་སྤེལ་འགོ་ཁྲིད་ཚོགས་ཆུང་གི་རིམ་གཅིག་མཁས་ཅན་བློ་འདྲི་ཞུ་ལྷན་གྱིས་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་དབུལ་སྒྲོལ་འགག་སྒྲོལ་བཀོད་འདོམས་ཕུའུ་གཞུང་དོན་ཁང་དང་བཞུགས་མོལ་གནང་བ།

འདི་གའི་ཚགས་པར་ཁང་དུ་ལྷ་ས་ནས་ཟླ་8ཚེས་30ཉིན་གནས་ཚུལ་འཛོར་གསལ། ཉེ་ཆར་རྒྱལ་སྲིད་སྤྱི་ཁྱབ་ཁང་དབུལ་སྐྱོར་གསར་སྤེལ་འགོ་ཁྲིད་ཚོགས་ཆུང་གི་རིམ་གཅིག་མཁས་ཅན་བློ་འདྲི་ཞུ་ལྷན་དང་བཅས་པ་སྔ་རྗེས་སུ་ཆབ་མདོ་གྲོང་ཁྱེར་དང་ལྷ་ས་གྲོང་ཁྱེར་དུ་ཕེབས་ནས་རང་ལྗོངས་ཀྱི་དབུལ་སྒྲོལ་འགག་སྒྲོལ་གྱི་ལས་དོན་ལ་བརྟག་ཞིབ་གནང་བ་དང་འབྲེལ་ཟླ་8ཚེས་29ཉིན་གྱི་སྔ་དྲོར་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་དབུལ་སྒྲོལ་འགག་སྒྲོལ་བཀོད་འདོམས་ཕུའུ་གཞུང་དོན་ཁང་དང་བཞུགས་མོལ་གནང་ནས་འབྲེལ་ཡོད་གནས་ཚུལ་ངོ་སྤྲོད་གསན་པ་དང་བརྟག་ཞིབ་བསམ་འཆར་བརྗེ་ལེན་གནང་བ་རེད།

ཚོགས་འདུའི་ཐོག་ཏང་གི་ཚོགས་ཆེན་བཅོ་བརྒྱད་པ་འཚོགས་ཚུན་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ཏང་ཨུད་དང་སྲིད་གཞུང་གིས་ཞི་ཅིན་ཕིང་གི་དུས་རབས་གསར་པའི་ཀྲུང་གོའི་ཁྱད་ཆོས་ལྡན་པའི་སྤྱི་ཚོགས་རིང་ལུགས་ཀྱི་བསམ་བློའི་དར་ཆ་མཐོན་པོར་བཟུང་སྟེ་[illegible]དང་མི་རིགས་ཁག་གི་ལས་བྱེད་པ་དང་མང་ཚོགས་ལ་མཐུན་སྒྲིལ་དང་སྣེ་ཁྲིད་དེ་དབུལ་སྐྱོར་ལས་དོན་སྐོར་གྱི་སྤྱི་ཁྱབ་ཧྲུའུ་ཅི་ཞི་ཅིན་ཕིང་གི་རྣམ་བཤད་གལ་ཆེན་ལག་བསྟར་དོན་འཁྱོལ་གཏིང་ཟབ་བྱས་པ་དང་། གཞན་སྒྲིག་དབུལ་སྐྱོར་དང་གཞན་སྒྲིག་དབུལ་སྒྲོལ་གྱི་གཞི་རྩའི་མཛད་ཇུས་མཐའ་འཁྱོངས་བྱས་པས། དབུལ་སྒྲོལ་འགག་སྒྲོལ་ལ་ཐག་གཅོད་རང་བཞིན་གྱི་གྲུབ་འབྲས་ཐོབ་ནས་རིམ་རྩིས་བྱས་ན་མི་འབོར་དབུལ་པོ་ཁྲི་62.8དབུལ་སྒྲོལ་ཐུབ་པ་དང་རྫོང་དང་ཆུས་དབུལ་པོ་74ཚང་མ་དབུལ་ཞྭ་ཕུད་དེ་དབུལ་པོ་གཅིག་ཀྱང་མ་ལྷག་པར་ས་ཁོངས་རང་བཞིན་གྱི་ཁྱོན་ཡོངས་ནས་དབུལ་ཕོངས་ཡིན་པའི་གནད་དོན་ཐག་གཅོད་ཐུབ་ཁར། ལོ་རྒྱུས་རང་བཞིན་གྱིས་བོད་དུ་དབུལ་པོ་དབུལ་རྐྱང་བསལ་ཡོད། དེང་སྐབས་ལྗོངས་ཡོངས་ཀྱི་དབུལ་སྒྲོལ་འགག་སྒྲོལ་ཕྱོགས་ཡོངས་ནས་སྲ་བརྟན་མཐོར་གཏོང་གི་དུས་མཚམས་སུ་སླེབས་པ་དང་ལས་འགན་ཁག་ཕྱར་བཞིན་དཀའ་ཚེགས་ཆེན་པོ་ཡོད་ཅེས་བསྟན་གནང་བ་རེད།

ཁྱད་ལྡན་ཐོན་ཁུངས་མང་ཚོགས་ཀྱི་འབབ་ཁུངས་སུ་གྱུར་པ།

སྨན་གླིང་རྫོང་སྨན་གླིང་གྲོང་རྡལ་ཞོལ་ཁ་གྲོང་ཚོར་གནས་པའི་ཉི་མ་དམར་པོ་ཚན་རྩལ་དཔེ་སྟོན་ཁྱིམ་ཚང་ཞིང་རའི་རྒྱ་ཁྱོན་ལ་མུའུ160ཡོད་པ་དང་། གཙོ་བོ་བོད་སྨན་གྱི་སྨན་རྫས་འདེབས་འཛུགས་དང་དེ་བཞིན་ནགས་ཁྲོད་ཐོན་ཁུངས་ལས་སྣོན་དང་ཕྱིར་ཚོང་སོགས་གཉེར་སྐྱོང་བྱེད་ཀྱི་ཡོད། ཞིང་ར་སྐྱོང་མཁན་ཉི་མ་ནི་དེ་སྔ་དུད་ཚང་དབུལ་པོ་ཞིག་རེད། ད་ཆ་ཚན་རྩལ་དང་ལག་གཉིས་ལ་བརྟེན་པས་དབུལ་པོའི་གནས་ལས་གྲོལ་ཏེ་སྨན་གླིང་རྫོང་གི་ཉེ་རིང་གང་སར་སྐད་གྲགས་ཆེ་བའི་ཕྱུག་འགྱུར་སྣེ་ཁྲིད་པར་གྱུར་ཡོད།

འདི་ནི་མང་ཚོགས་ཚོས་ཉི་མ་དམར་པོ་ཚན་རྩལ་དཔེ་སྟོན་ཁྱིམ་ཚང་ཞིང་རའི་སྔོ་ཚལ་ཐོད་ཁང་ཆེན་པོར་ཀོ་ཤ་འཐུ་བཞིན་པ།